

Кравченко О.М., д-р екон. наук, доцент
Бондарев Р.Р., здобувач вищої освіти ступеня магістр
Державний біотехнологічний університет, Україна

Трансформація інформаційних ресурсів в умовах сучасного економічного простору

Останнім часом прискорюються такі економічні процеси, переважно глобальні, як світовий розвиток і інформаційної, і мережевої, і інноваційної, і соціальної, і циркулярної та іншої економіки, розповсюдження електронної комерції, розвиток ринків із асиметричною інформацією. В агропродовольчому секторі економіки України паралельно відбуваються два процеси: реформування земельних відносин та інтеграція до світового ринку. Спостерігається активізація інвестицій в людський капітал, набуває розповсюдження таке явище, як достовірне зобов'язання (яке заслуговує на довіру) та достовірна загроза. Всі перераховані процеси формують особливості сучасного економічного простору, в якому видозмінюється, трансформується вся система економічних відносин [1]. Трансформація економічних відносин завжди пов'язана із появою певних науково-практичних проблем. Однією з таких проблем є трансформація інформаційних ресурсів в умовах існуючого економічного простору.

Для більшості авторів термін «економічний простір» є ніби достатньо зрозумілим. Дослідження та аналіз різних точок зору у трактуванні категорії «економічний простір» дозволили виділити декілька наукових підходів: географічний або територіальний; ресурсний; процесний або інформаційний [2, с. 16].

На початку XXI століття набув розвитку процесний або інформаційний підхід до визначення економічного простору, що базується на сприйнятті простору як віртуального середовища, в якому здійснюються економічні процеси. У трактуванні простору в межах цього підходу саме інформаційна складова є основою економічних процесів. Саме тому сучасну економіку називають інформаційною. Також можна зустріти дослідження, в яких сучасну економіку називають мережевою (обумовлено появою і стрімким розвитком електронної комерції) та цифровою (обумовлено розвитком цифрових технологій).

Цифрові технології сьогодні більшість населення сприймає як один із головних двигунів економічного розвитку, зростання загального добробуту та техніко-технологічного розвитку світової економіки в цілому. Більшість населення впевнена, що впровадження цифрових технологій сприяє підвищенню всіх видів конкурентоспроможності (виробництва, продукції, секторів економіки тощо), створенню нових можливостей для бізнесу щодо підключення до цифрових глобальних ланцюжків створення доданої вартості, появи нових ринків та ніш, прискореному виведенню нових цифрових рішень на світовий ринок.

Новицька М. здійснила дослідження та порівняльний аналіз теоретичних та методологічних положень формування поняття «цифрова економіка» у контексті сучасних трендів на цифровізацію суспільного життя. Так, термін

«цифрова економіка» був введений у 1995 році Доном Тапскоттом [3]. У розумінні вченого це діяльність, в якій ключову роль відіграють цифрові дані (бінарні, інформаційні тощо). Тобто, цифрова економіка – це тип економіки, що характеризується активним впровадженням та практичним використанням цифрових технологій збору, зберігання, обробки, перетворення та передачі інформації у всіх сферах людської діяльності. Цифрова економіка належить до широкого спектра економічної діяльності, що використовує оцифровану інформацію та знання як ключові фактори виробництва. Вона не є окремим сектором ВВП, а пронизує всі сектори економіки, створюючи нові сегменти та навіть галузі. Це стимулює трансформацію традиційної економіки в таку, яка створює ресурси, а не споживає їх [4].

Авторка продовжує, що «цифрова економіка», «digital-економіка, «економіка на вимогу», «GAFAноміка» – це поняття, що описують сьгоднішні тренди розвитку економіко-інформаційних відносин. На практиці цифрова економіка – це перш за все економіка, орієнтована на споживача (економіка попиту). Цифровізація економіки відбувається через цифрові інновації у сферах суспільного життя, таких як освіта, медицина, державне управління та прямий бізнес [2, 5].

Цифровізація для одних це «наповнення реального світу електронними та цифровими пристроями, інструментами та системами, створення електронного комунікаційного обміну між ними, що фактично створює нерозривну взаємодію між віртуальним і фізичним, тобто створює кіберфізичний простір» [2].

Цифровізація для інших це «поступовий процес впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на окремі суспільні процеси, системи, які в результаті такого впливу отримують нові стимули до власного розвитку, або зазнають руйнувань та поступово зникають» [6].

Більшість розуміє що головною метою цифровізації є досягнення цифрової трансформації існуючого простору шляхом створення нового простору (нових систем) більш ефективного та сучасного. Зазначене, начебто, можна досягти шляхом «інтеграції ідей, заходів, ініціатив та програм, пов'язаних із цифровізацією, у, наприклад, національні, регіональні та галузеві стратегії та програми розвитку будь-якої країни» [2].

Струтинська І. також зазначає, що «цифровізація це механізм росту економіки за допомогою технологічних можливостей, які позитивно впливають на ефективність, результативність, вартість і якість економічної, державної та приватної діяльності» [7].

Отже, враховуючи зміст окреслених підходів, констатуємо, що досить часто ми маємо лояльне сприймаємо інформацію про цифрові технології та думаємо переважно про позитивний їх вплив на сучасний простір. Але варто розуміти, що сприяючи підвищенню ефективності функціонування окремих систем, цифрові технології часто змінюють (трансформують) принципи їх функціонування, особливо механізми їх розвитку. Водночас, розвиток також варто розуміти не як завжди щось позитивне. Розвиток – це зміна певних критеріїв. І якщо зміна якихось критеріїв не є позитивною для існування системи в майбутньому, то і розвиток є руйнівним або дисгармонійним. Іншими словами,

трансформація певної системи під впливом цифрових технологій може поступово привести до припинення функціонування такої системи, оскільки в новій моделі розвитку вона вже не потрібна. Але, чи буде це корисним для майбутніх поколінь?

Список використаних джерел:

1. Кравченко О.М. Гармонізація економічних відносин між учасниками ринку продукції тваринництва : монографія. Харків: Смугаста типографія, 2020. 340 с.
2. Голікова Т. В. Інструменти регулювання просторово-економічного розвитку України: монографія. Київ: ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», 2014. 244 с.
3. Новицька М.В. Порівняльний аналіз визначень терміну «цифрова економіка» *Економіка і організація управління*. 2022. № 2 (46) DOI 10.31558/2307-2318.2022.2.18
4. Тульчинська С.О., Корзун Л.С. Цифровізація як засіб трансформації економіки України. Збірник наукових праць «Актуальні проблеми державного управління». 2021. № 83. Т. 2. С.52-59.
5. Жекало Г. І. Цифрова економіка: проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. №26. С.56-60.
6. Якушко І.В. Теоретичні аспекти розвитку національної економіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Том 2 № 18. DOI: 10.15330/apred.2.18.247-254
7. Струтинська І.В. Дефініції поняття «цифрова трансформація». *Економіка та управління підприємствами*. 2019. №48. С.91-96.

**Лимар Т.І., здобувач вищої освіти ступеня магістр*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Концепція сталого розвитку як основа ефективного підприємництва на селі

Усвідомлення людством ще у середині минулого століття реальної небезпеки екологічної катастрофи, яка загрожує існуванню цивілізації, спонукало до розробки нової концепції розвитку світу, а саме Концепції сталого розвитку. Такого розвитку, який доцільно розуміти не лише в контексті зміни стосунків людини і довкілля задля розширення економічного зростання, а і як скоординовану глобальну стратегію виживання людства, орієнтовану на збереження і відновлення природних спільнот у масштабах, необхідних для повернення до меж господарської ємності біосфери [1, с.71].

Поява Концепції сталого розвитку, в основі якої лежить гармонізація (збалансування) економічного, соціального й екологічного вимірів та відповідальність суспільства перед наступними поколіннями, вплинула на формування нової стратегії економічної, соціальної і екологічної політики на державному, регіональному і місцевому рівнях.

* Науковий керівник – Кравченко О.М., д-р екон. наук, доцент